

Asia: Asia VN/32496/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kilpailulain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Lausuntopyyntönne 10.08.2022 / Asia VN/32496/2021

LAUSUNTO ASIASSA HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA LAIKSI KILPAILULAIN MUUTTAMISESTA

1 JOHDANTO

Suomen Asianajajaliitto ("Asianajajaliitto") kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä ("TEM") mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laiksi kilpailulain muuttamisesta (Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle laiksi kilpailulain muuttamisesta 150622, 14.06.2022, "hallituksen esitys" tai "HE") sekä päivitettävästä yrityskauppojen ilmoituskanavasta.

TEM:n sekä kilpailu- ja kuluttajaviraston ("KKV") selvityksen mukaan ehdotettu kilpailulain muutos lisäisi KKV:lle ilmoitettavaksi tulevien sellaisten yrityskauppojen määrää, jotka eivät nykyisen ilmoituskynnyksen perusteella tule ilmoitettavaksi, mutta jotka voisivat johtaa tai todennäköisesti johtaisivat markkinoiden haitalliseen keskittymiseen ja kuluttajahaittaan. Muutoksen johdosta KKV:n tutkittavaksi tulisivat jat-kossa yrityskaupat, joissa osapuolten yhteenlaskettu Suomesta kertynyt liikevaihto ylittää 100 miljoonaa euroa ja joissa vähintään kahden osapuolen Suomesta kertynyt liikevaihto ylittää kummankin osalta 10 miljoonaa euroa. Osapuolten yhteenlasketun liikevaihdon osalta ilmoituskynnys määräytyisi jatkossa Suomesta kertyvän liikevaihdon perusteella maailmanlaajuisen liikevaihdon sijasta.

2 OIKEUSTURVAPUUTTEET OVAT EDELLEEN RATKAISEMATTANA

KKV:lla on mahdollisuus tehdä yritystarkastus myös yrityskauppavalvonnan yhteydessä. Tutkittavilla yri-tyksillä ei ole tehokkaita oikeussuojakeinoja, jotka varmistaisivat sen, etteivät KKV:n virkamiehet ota hal-tuunsa asianajosalaisuuden piiriin kuuluvaa aineistoa. Oikeustila on Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan ja EU:n perusoikeuskirjan 47 artiklan vastainen. Asianajajaliitto on lausunut asiasta useita kertoja muun muassa ECN+-direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä. Ihmisoikeustuomioistuin on käsitellyt aihe-piiriä esimerkiksi ratkaisussaan Vinci Construction ja GTM Génie Civil and Services v. Ranska (63629/10 ja 60567/10, 2.4.2015).

Talousvaliokunta on mietinnössään TaVM 41/2018 vp katsonut, että yritysten puolustautumisoikeuksien – mukaan lukien oikeudellisen neuvonannon suojan – näkökulmasta riippumaton, tuomioistuimen arvi-oon perustuva järjestelmä voisi turvata nykyistä paremmin luottamuksen viranomaisen toiminnan puo-lueettomuuteen. Tästä syystä talousvaliokunta piti tärkeänä, että asiaan liittyviä sääntelytarpeita arvioidaan kilpailulakia jatkossa uudistettaessa.

Kyseistä selvitystä ei ole tehty, ja se tulisi viipymättä tehdä.

Valitusoikeuden puuttuminen tarkastustilanteissa ei ole edes ainoa oikeusturvaongelma: tehokas vali-tusoikeus puuttuu myös silloin, kun KKV toteaa yrityskauppailmoituksen olevan epätäydellinen, eikä yri-tyskaupan ilmoittajalla ole tehokasta pääsyä KKV:n hallussa olevaan aineistoon yrityskauppavalvontati-lanteissa vastaavalla tavalla kuin monessa muussa EU:n jäsenvaltiossa. Asianajajaliitto on esittänyt kootun selvityksen oikeusturvaongelmista lausunnossaan yrityskauppojen ilmoituskynnyksen muuttamista kos-kevasta arviomuistiosta 9.2.2022. Valitettavasti HE ei tuo ratkaisua esitettyihin oikeusturvaongelmiin.

3 KKV:N JA EUROOPAN KOMISSION TOIMIVALTA TULISI ARVIOIDA KOKONAISUUTENA

HE:n mukaan KKV:n tutkittavaksi tulisivat jatkossa yrityskaupat, joissa osapuolten yhteenlaskettu Suo-mesta kertynyt liikevaihto ylittää 100 miljoonaa euroa ja joissa vähintään kahden osapuolen Suomesta kertynyt liikevaihto ylittää kummankin osalta 10 miljoonaa euroa. Kyseessä on erittäin merkittävä laa-jennus KKV:n toimivaltaan, mikä johtaisi yrityskauppojen mittakaavassa hyvin pienten yrityskauppojen ilmoittamiseen KKV:lle.

Liikevaihtoarvojen asettamisessa tulisi ottaa huomioon Euroopan komission toimivalta. Komissio on saa-nut Euroopan unionin tuomioistuimen ("EUT") antaman ratkaisun (T-227/21 Illumina) myötä merkittävän oikeuden puuttua yrityskauppoihin riippumatta siitä, ylittävätkö osapuolten liikevaihdot Suomen kilpai-lulain asettamia kynnyksarvoja. Asiassa EUT vahvisti yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen ((EY) N:o 139/2004, nk. sulautuma-asetus) 22 artiklan mukaisen jäsenvaltioiden oikeuden siirtää yrityskaupan käsittelyn komissiolle riippumatta siitä, kohdistuuko kauppaan ilmoitusvelvollisuus kansallisen yrityskauppavalvontajärjestelmän alla. Siten merkittävään osaan mahdollisesti ongelmallisista yrityskaupoista voidaan jo nykyisen oikeustilan mukaan puuttua tehokkaasti liikevaihtorajoista välittä-mättä. Yrityskauppavalvonta tulee nähdä kokonaisjärjestelmänä, johon kuuluu sekä KKV että Euroopan komissio. Pelkän kansallisen osan arviointi yksistään ei ole tarkoituksenmukaista.

Edellä todetun perusteella liikevaihtorajojen laskemisen tarvetta tulisi arvioida uudelleen.

Helsingissä 10. päivänä elokuuta 2022

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Niko Jakobsson

Suomen Asianajajaliiton pääsihteeri

Laati: Ilkka Aalto-Setälä, asianajaja, Helsinki

Toivonen Milla
Suomen Asianajajaliitto